

Memo gemeenteraad

Aan	: De gemeenteraad
Van	: Het college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	: Memo tijdelijke spoed-noodopvang asielzoekers
Zaaknummer	: 1316968
Doel	: Informeren

Kennisnemen van

Het verzoek van de minister van Asiel en Migratie en het COA om op korte termijn extra verblijfplaatsen voor asielzoekers te realiseren.

Inleiding

Vrijdag 27 maart 2026 ontving de burgemeester (evenals alle burgemeesters in Nederland) van minister Van den Brink van Asiel en Migratie een brandbrief over de oplopende problemen in de asielketen in Nederland. De minister doet daarin "een klemmend beroep" op gemeenten om op korte termijn plekken acuut inzetbare tijdelijke spoed-noodopvang te regelen voor asielzoekers en statushouders. Op dit moment is er al een tekort van zo'n 4500 opvangplekken, dat volgens prognoses richting het einde van de zomer oploopt tot bijna 7900. Opvanglocaties zitten al weken boven de maximale capaciteit en opvangplekken die tijdelijk bedoeld waren, blijven noodgedwongen langer open. In Zutphen zijn geen mensen boven de maximale capaciteit gehuisvest.

Inhoud

Verzoek COA

De burgemeester heeft op 27 maart 2026 ook het mondelinge verzoek ontvangen van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) om positief te staan ten opzichte van en indien noodzakelijk ook medewerking te verlenen aan drie tijdelijke spoed-noodopvang-locatie(s):

1. Het huren van het Fletcher hotel op de Stoven voor maximaal 134 asielzoekers (67 kamers voor 134 personen zijn direct beschikbaar).
2. Plaatsen van units op het terrein aan de achterzijde van het azc Voorsterallee voor maximaal 150 asielzoekers met noodzakelijke voorzieningen.
3. In de sporthal, locatie azc Voorsterallee, het betreft maximaal 40 bedden met noodzakelijke voorzieningen.

Het COA stelt dat de tijdelijke spoed-noodopvang voor de duur van 3 maanden is. Gezien de mondiale ontwikkelingen verwacht het COA dat eerder sprake zal zijn van 6 maanden.

Bij de locatie Fletcher hotel heeft het gemeentebestuur geen formele bevoegdheden die van invloed zijn op een eventueel besluit van het COA. Bij de sporthal is de burgemeester het bevoegd gezag als het gaat om de (brand)veiligheid. Ten aanzien van het terrein achter het azc is sprake van een vergunningplichtige activiteit.

Naast het verzoek voor tijdelijke noodopvangplekken hebben wij het verzoek van het COA gekregen het gesprek over de uitbreiding van het aantal permanente plekken op het AZC te starten, conform hetgeen beschreven is in de bestuursovereenkomst uit 2015. De burgemeester heeft het college over de brandbrief en het verzoek van het COA geïnformeerd.

Overwegingen

1. De situatie rondom de opvang van asielzoekers in Nederland is nog steeds zorgelijk.

De opvanglocaties zijn overvol. Er moet een duurzame oplossing komen voor deze situatie. Wij zijn van opvatting dat de Spreidingswet daartoe het meest geëigende instrument is, maar wij constateren tevens dat deze wet helaas nog onvoldoende is geïmplementeerd. Tegelijkertijd vinden wij het niet acceptabel dat mensen op de vlucht “in het gras moeten slapen” en zijn wij van mening dat iedere gemeente zich niet aan de verantwoordelijkheden kan onttrekken op het moment dat de situatie onhoudbaar dreigt te zijn. De gemeente betuigde zich van die opvatting al eerder, met een succesvolle noodopvanglocatie in de Hanzehal anderhalf jaar geleden. Wij constateren ten overvloede dat de gemeente Zutphen al langjarig en fundamenteel aan haar wettelijke verplichtingen voldoet.

Wij zijn van mening dat wij solidair moeten zijn als het gaat om de opvang die geleverd moet worden zolang asielzoekers in ons land verblijven. Die opvang moet humaan en behoorlijk zijn naar de standaarden van een beschaafd land.

2. Besluitvorming over noodopvang ligt binnen de bevoegdheid van het college.

Besluitvorming over verzoeken voor noodopvang van tijdelijke aard behoren tot de exclusieve bevoegdheid van het college en het bestuursorgaan van de burgemeester. Voor zover het gaat om de bestuurlijke afweging en benodigde vergunningverlening is het college van burgemeester en wethouders aan zet. Daar waar het veiligheid van locaties met betrekking tot voorzieningen, brandrisico en openbare orde aangaat is de burgemeester eigenstandig bevoegd. Vanwege het feit dat het nu gaat om tijdelijke spoed-noodopvang zal de burgemeester in geval van tijdelijke spoed-noodopvang met verdere uitvoering van een eventueel collegebesluit zijn belast.

3. De nieuwe raad is nog nauwelijks geïnstalleerd en er is een toezegging aan de raad gedaan n.a.v. het reflectierapport Dienstencentrum.

De nieuwe raad bevindt zich nog in haar introductieprogramma. Dat betekent dat raadsleden mogelijk nog niet helemaal op de details van asielopvang zijn ingewerkt en er nog weinig gelegenheid is om dit verzoek met de raad in de openbaarheid te bespreken. Bovendien is vanuit de informateur duidelijk geworden dat voor alle partijen asielopvang een onderwerp is, waarover men binnen de raad en formatie het gesprek wenst aan te gaan. Na afloop van het traject rondom het Dienstencentrum is er een toezegging gedaan aan de raad en zijn er afspraken gemaakt over besluiten met impact. Deze besluiten stemmen we onderling beter met elkaar af, we betrekken de raad eerder in het openbaar. We informeren belanghebbenden over de processtappen en deze belanghebbenden worden zo snel als mogelijk betrokken bij vervolgstappen. Binnen het verzoek van het COA zitten enkele onderdelen die grotere impact kunnen hebben.

4. In Zutphen kennen wij een omwonendenoverleg AZC Zutphen waar met enige regelmaat overleg plaats vindt over de gang van zaken rond het AZC.

Daarnaast houden wij jaarlijks een enquête onder alle omwonenden van het AZC. Dat overleg waarbij het COA nauw betrokken is loopt wat ons betreft goed. In overleg met omwonenden kunnen eventuele beheersmaatregelen genomen worden in geval overlast verandert of toeneemt. Zeer recent heeft een gesprek plaatsgevonden met het omwonendenoverleg van het azc. Daarin is aangegeven dat uitbreiding van het azc op dit moment niet aan de orde is. Wij zijn van opvatting dat tijdelijke spoed-noodopvang voor maximaal 6 maanden weliswaar schuurt met die toezegging, maar voldoende uitlegbaar en beheersbaar kan zijn. Met het omwonendenoverleg is op het moment dat u dit memo ontvangt een gesprek gaande waarin het verzoek van het COA is toegelicht en tegelijkertijd gesproken over eventuele aanvullende maatregelen indien er een kortdurende tijdelijke spoed-noodopvang op het azc terrein zou worden ingericht. Direct na besluitvorming van het college zullen alle omwonenden per brief op de hoogte worden gesteld.

Meer opvang in Zutphen.

Op dit moment vangt onze gemeente in het AZC 759 asielzoekers op. Dit is de maximale capaciteit op basis van de afgesloten bestuursovereenkomst tussen COA en gemeente Zutphen. Onderdeel van die bestuursovereenkomst is dat er een fase twee kan worden gestart waarbij de opvang met 96 plaatsen wordt vergroot. De bestuursovereenkomst stelt dat als het COA daarom verzoekt het college van burgemeester en wethouders in beginsel bereid zal zijn om medewerking te verlenen aan een verhoging van het aantal

capaciteitsplaatsen tot ten hoogste 855 (fase 2), waarbij, als het bouwplan voor permanente bouw niet past binnen het bestemmingsplan, de gemeenteraad bereid moet zijn om een procedure voor herziening van het bestemmingsplan te starten, onverlet de rechten van derden-belanghebbenden. Als de gemeenteraad daartoe niet bereid is, kan het college van burgemeester en wethouders geen medewerking verlenen aan verhoging van het aantal capaciteitsplaatsen.

Vervolg

Nadat het college opvattingen van het omwonendenoverleg en de gemeenteraad heeft opgehaald, zal zo spoedig mogelijk een besluit worden genomen over het verzoek van het COA. Indien besloten wordt tot tijdelijke spoed-noodopvang van vluchtelingen in Zutphen kunnen eventuele additionele maatregelen in overleg vooraf worden getroffen. Omwonenden in de omgeving van de noodopvanglocatie worden vooraf geïnformeerd over de situatie, tijdsplan en maatregelen. Wij verwachten zoals altijd een proactieve houding van het COA waar het gaat om participatie en het betrekken van omwonenden. Gedurende de periode van een eventuele tijdelijke spoed-noodopvang zal de gemeente samen met het COA frequent contact hebben met omwonenden bijvoorbeeld via het omwonendenoverleg, zodat eventuele signalen van overlast direct kunnen worden opgepakt. Ook de pers zal worden geïnformeerd.

Bijlagen

1316968 - bijlage 1 - Brief minister aan gemeenten

1316968 - bijlage 2 - Schriftelijk verzoek COA noodopvang Zutphen